

УДК 321.01

Анастасія Муравйова

ГЕОПОЛІТИЧНІ ІНТЕРЕСИ США У ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ: КРИЗА У ВЕНЕСУЕЛІ

Стаття присвячена висвітленню сутності та змісту відносин Сполучених Штатів Америки та країн Латинської Америки. Проаналізовано історію встановлення відносин та підходи до втілення інтересів США у регіоні. Особливу увагу приділено місцю латиноамериканського регіону в системі американських національних інтересів. Автор акцентує увагу на ситуації у Венесуелі.

Ключові слова: Латинська Америка, США, санкції, Венесуела, криза, ресурси, міграція, безпека.

Постановка проблеми. Регіон є найбільшим іноземним постачальником нафти до США та важливим партнером у розробці альтернативних видів палива. Латинська Америка – найбільш перспективний торговий партнер США, а також найбільший постачальник нелегальних наркотиків. Регіон також є найбільшим джерелом іммігрантів у США. З одного боку все це підсилює глибокі зв'язки США з регіоном – стратегічні, економічні та культурні, з іншого – породжує глибокі проблеми.

Варто зазначити, що проблему схожу за тематикою у своїх наукових статтях вже розглядали: З.М. Зазуляк [2], та А.М. Бойченко [1].

Стан дослідження. Американські науковці завжди приділяли фактору Латинської Америки особливу увагу, адже зважаючи на територіальну близькість та наявність ресурсів, регіон є вкрай важливим для США. На сучасному етапі гостріше постає питання збереженню впливу США у регіоні, адже з приходом до влади Д. Трампа, створюється враження що США забули про регіон, але чи так це насправді? Залежно від відповіді на це питання, зможемо зробити висновки про те, чи залишиться США глобальним лідером і надалі.

Метою статті є дослідження американської активності у країнах Латинської Америки, з'ясування особливостей політики США на шляху до поширення впливу у Латинській Америці, оцінка ситуації у регіоні та шанси подолання кризи у Венесуелі..

Виклад основного матеріалу. Небезпідставна цікавість Сполучених Штатів до Латинської Америки існувала завжди. Однак у різний час, дії США були націлені на певні галузі. Зазвичай США дотримується наступного сценарію: економічне підпорядкування, посилення політичного впливу та забезпечення військової присутності. Відповідно, такі фактори як територіальна близькість, слабкість і незахищеність невеликих латиноамериканських держав зіграли на руку США у процесі здійснення подібних стратегій.

«Доктрина Монро» 1823 року була першим засобом обґрунтування експансії Сполучених Штатів до Латинської Америки. Слідом за нею були «доктрина Олні», «Поправка Платта», «політика великого кийка», «дипломатія долара» та ін [5].

Під час Першої світової війни зросли капіталовкладення США в економіку латиноамериканських держав, що зробило гегемонію Вашингтона в регіоні беззаперечною. У 1914 р. було відкрито Панамський канал в зоні колоніального анклаву США на території Республіки Панама. У 1915 р. США в результаті озброєної інтервенції встановили окупаційний режим в Гаїті, а в 1916 г. – у Домініканській

Республіці. У 1916-1917 рр. відбулась чергова озброєна інтервенція США в Мексиці, в 1917 р. – на Кубі, де контингент американської морської піхоти залишався до 1922 р.

Невдовзі, у другій половині 20 ст., США обрали нову стратегію впливу на латиноамериканські держави, що полягала у створенні інтеграційних об'єднань в регіоні. Так, у 1948 році утворилась Організації Американських Держав.

У 1990 США вирішили піти ще далі, і висунули проект «Ініціатива для Америк», який передбачав утворення зони вільної торгівлі. Проте, реалізувати цей амбіційний проект так і не вдалося, не в останню чергу завдяки зміні політичних течій в країнах Латинської Америки, адже до влади почали приходити ліві режими [4].

Лідери континенту – Бразилія, Венесуела та Аргентина звинувачували США у прагненні максимально відкрити латиноамериканські ринки, дотримуючись в той час протекціоністської практики. Адміністрація Дж. Буша дійсно зупинилась на питанні торгівлі, а саме на розробці договорів про зону вільної торгівлі [6].

За часів президентства Б. Клінтона (1993-2001 рр.), США втратили низку можливостей, які б сприяли розвитку відносин з регіоном. Наприклад, можливість приєднати Чилі та Карибські і Центральноамериканські демократії до НАФТА. Адміністрація Клінтона обіцяла такі ж пільги як і у Мексики в рамках НАФА, проте конкретних кроків на шляху до цього зроблено не було.

Ще одна втрачена можливість – контроль над Панамським каналом. У 1998 році переговори щодо створення антинаркотичного центру зайшли у глухий кут завдяки панамським зусиллям встановити обмеження щодо розміру, обсягу та тривалості присутності США.

Чи то невдачі у регіоні чи розпад СРСР, але варто зазначити, що після 1991 року США переорієнтували усю свою увагу на Євразію. Особливо це стало помітно за часів президентства Дж. Буша молодшого, після терактів 11 вересня 2001 року, коли Вашингтон поглинула боротьба проти тероризму та війною в Іраку 2003 року [4].

З приходом до влади Б. Обами у 2009 році, лідери країн Латинської Америки сподівались на позитивні зміни, адже політична кампанія президента була багатообіцяючою. На саміті Америк у Тринідаді у квітні 2009 року, Обама наголошував на безрезультатності ембарго США проти Куби, тогочасний президент Венесуели У. Чавес повідомив про намір повернути посла до Вашингтону, якого було відкликано 7 місяців назад, загалом панувала дружня атмосфера співробітництва, що і надало регіону надію на зміни. Проте, вже у червні 2009 року, після військового перевороту у Гондурасі, адміністрація Обами підтримала нову владу, не дивлячись на негативну реакцію міжнародної спільноти [11]. Розширення адміністрацією Обами військової присутності США в Колумбії отримало критику з боку Чилі та Бразилії, двох найважливіших країн Латинської Америки для США.

Стосовно до Болівії, Еквадору та Венесуели, адміністрація Обами виявилася менш примирливою у відносинах з лівими реформаторами цих країн Ево Моралесом, Рафаелем Корреа та Ніколасом Мадуро. Враховуючи напружену позицію Білого дому лівих режимів, ймовірно, що США були залучені до підривної діяльності проти урядів цих країн.

У зв'язку зі зростаючою присутністю Китаю у Латинській Америці, особливо величезний приріст торгівлі між регіоном та Китаєм, у 2014 була прийнята ініціатива 'Look South'. Дана ініціатива не сприяла зменшенню бідності чи збільшенню допомоги регіону [9]. Таким чином, спроба Білого дому сприяти торгівлі та інвестиціям американських компаній у Латинську Америку не відповідала очікуванням визначених на зустрічі у Тринідаді 2009 року.

Що стосується Д. Трампа, протягом його президентської кампанії, Латинська Америка, за винятком Мексики, згадувалась рідко. Прийшовши до влади, він заявив що планує скоротити допомогу третім країнам у Центральній Америці – Гватемалі, Сальвадорі та Гондурасі, аргументуючи це їхньою неспроможністю приборкати масовий відтік мігрантів, що прямують до США. Цікавим є те, що поглиблення кризи у даних країнах може призвести до кризи національної безпеки на кордоні США і Мексики, і у подальшому може виправдати жорстку політику президента.

Перелічені країни, у свою чергу зробили все щоб пристосуватись до США і заслужити схвалення адміністрації Трампа. Внаслідок чого, у жовтні цього року стало відомо, що США відновлять фінансову допомогу для Гондурасу, Гватемали та Сальвадору після підписання угоди про співробітництво з питань міграції [10]. Пакт надає Міністерству внутрішньої безпеки можливість відправляти біженців до цих країн, якщо вони не шукають там прихистку під час транзиту через країну на шляху до кордону США. Це означає, що мігранти з численних країн подолують небезпечний шлях до Сполучених Штатів лише задля повернення назад до Центральної Америки після досягнення території США. Досить вигідно для США у контексті нелегальної міграції.

Головним союзником США, який не входить до НАТО – є Бразилія, про що Трамп заявив 1 серпня 2019 року. Не секрет, що обидва президента підтримують тісні зв'язки і прагнуть розширити двосторонню співпрацю та спільні військові навчання. Бразилія також є союзником США у боротьбі із кризою у Венесуелі. Країна запровадила санкції проти режиму Мадуро та підтверджує близькість позицій з США у відновленні демократії у Венесуелі.

До цього, єдиним значним союзником, що не входить до НАТО, була Аргентина. Поширення статуту важливо союзника і на Бразилію, ймовірно послугує зниженню заяв про виняткове ставлення США до певних країн Латинської Америки.

Ще одна країна-союзник – Колумбія. Важлива подія відбулась у травні 2018 року – Колумбія стала першою в Латинській Америці країною-партнером НАТО. Про це оголосив генсек Альянсу Є. Столтенберг, який провів в Брюсселі зустріч з президентом Колумбії Х. М. Сантосом. Варто зазначити, що політику зближення з НАТО президент Колумбії Х. М. Сантос почав проводити ще у 2013 році. В серпні 2014 року Конгрес Колумбії та представники Альянсу уклали договір про співробітництво. В договорі зазначалося, що обидві сторони будуть боротися з такими нагальними для країни проблемами, як наркобізнес, кримінальна злочинність, тероризм.

Щодо Венесуели, країна завжди була важливим торговельним партнером США, проте криза 2018 року змінила ситуацію. Зараз США використовує тиск на венесуельську диктатуру, здійснюваний спільно з союзниками з країн півкулі і Європи. Порядок денний Сполучених Штатів в Венесуелі також тісно пов'язаний з прагненням адміністрації до зміни режиму на Кубі. Хоча Латинська Америка не схвалює кубинський режим, регіон більш обережний щодо Куби, ніж Венесуела. Більшість латиноамериканців вважають останні шість десятиліть політики Сполучених Штатів щодо Куби (крім дворічного відкриття при Обамі) провалом і рішуче виступають проти будь-яких нових загроз і покарань.

Варто зазначити, що Венесуела була головним боєм кількох адміністрацій США, зважаючи на свою ідеологічну орієнтацію та географічне розташування. Перебуваючи на посаді з 1999 по 2012 рік, президент Венесуели Уго Чавес стабільно дозволяв експропріацію активів американських фірм, включаючи інфраструктуру нафти та природного газу, не надаючи взамін жодної компенсації. Окрім цього,

Венесуела слугує головним транзитом для колумбійського кокаїну, який прямує до Сполучених Штатів [7].

Протягом десятиліття деякі венесуельські чиновники навіть сприяли торгівлі кокаїном. Тепер, через роки влади, частина політичної еліти Венесуели зрозуміла, що вони перебувають у вразливому становищі завдяки звинуваченням у вчиненні злочинів, які можуть піддавати їх юридичній юрисдикції Сполучених Штатів. За колишнього президента США Барака Обами, Вашингтон розпочав ряд розслідувань цих чиновників, що ще більше погіршило його відносини з Венесуелою, навіть коли його відносини з союзником Каракаса, Кубою, покращилися. Венесуельські діячі, такі як Ель-Айссамі та колишній спікер Національної Асамблеї Діосдадо Кабельо, підлягали відповідальності за звинувачення в торгівлі кокаїном, а PDVSA (нафтогазова компанія Венесуели) стала об'єктом розслідування щодо відмивання грошей.

Але незважаючи на ці фактори, Венесуела була відносно стабільною демократією і однією з країн, з найбільш стрімким розвитком в Латинській Америці. Проте, починаючи з 2014 року, південноамериканська нація почала зазнавати вражаючого колапсу. Оскільки валовий внутрішній продукт Венесуели впав навіть більше, ніж у США під час Великої депресії, громадяни країни опинились на межі бідності.

У травні 2018 року відбулися чергові вибори президента, на яких перемогу здобув чинний президент Ніколас Мадуро. Президент Венесуели обирається строком на 6 років, цей пост Н. Мадуро обіймає з квітня 2013 року. Після виборів, звісно, ситуація в країні не стабілізувалась, адже вибори проходили в досить напруженій обстановці — конфлікт, який існує між опозицією і нині діючою коаліцією, зберігається і надалі. Опозиційні сили, знявши раніше свого кандидата, бойкотували вибори. Однак вибори вважаються такими, що відбулися, 68 % з усіх виборців віддали свій голос за нині чинного президента. США та країни Європейського Союзу не визнали результатів виборів, що загостило і так непросту економічну, фінансову, соціальну і енергетичну ситуацію в країні.

Восени 2019 країна зіткнулась із масовими вуличними протестами і пережила військове повстання на підтримку опозиційного лідера Хуана Гуайдо.

Венесуела вже давно залежить від надходжень нафти. Зниження цін на нафту, масові соціальні витрати урядів Чавеса та Мадуро, санкції США, а також поєднання провальної економічної політики та корупції сприяли економічному краху.

Криза в Венесуелі була поглиблена американськими санкціями проти венесуельської нафтової галузі. У березні США також запровадили санкції на венесуельську галузь видобутку золота, а в квітні — проти Центрального банку Венесуели, відрізавши доступ цій установі до американської валюти і обмеживши її у здійсненні міжнародних операцій.

4 червня ц. р. державний секретар США Майк Помпео на 48-ї сесії Генеральної Асамблеї Організації американських держав (ОАД) у Вашингтоні закликав припинити членство Венесуели в ОАД через порушення правлячим режимом цієї країни конституційного порядку й демократичних норм. За відповідне рішення проголосували 19 членів, четверо — проти, і ще 11 утрималися. А вже наступного дня на засіданні ОАД була ухвалена Генеральна Резолюція про призупинення участі Венесуели в ОАД, що дозволило розпочати саму процедуру призупинення такого членства.

Сама процедура виходу з ОАД триватиме до двох років, однак Н. Мадуро оголосив 27 квітня наступного року вихідним святковим днем в Венесуелі: це вважається майбутньою датою виходу з організації. Неодноразово Н. Мадуро заявляв у своїх виступах, що саме США розгорнули пропаганду та шантаж проти Венесуели.

Лунали також його погрози на адресу урядів латиноамериканських країн за їх підтримку даного рішення.

Таким чином, слід зазначити, що сама Генеральна Резолюція ОАД фактично заперечує легітимність виборів президента Венесуели, ставлячи під знаком питання міжнародне визнання Н. Мадуро, як президента. Більшість країн не визнали результатів цих виборів. Поряд з цим Росія закликала світ не втручатися у справи цієї країни, підкреслюючи, що вибори президента є винятково внутрішньою справою, та осудила рішення Генеральної Асамблеї ОАД. Щодо Європейського Союзу, то після виборів у Венесуелі було запроваджено примусові санкції стосовно виконавчого віце-президента країни Д. Родрігеса, міністра освіти та 11 інших державних урядовців.

Протягом червня ц. р. у Венесуелі, за даними ОПЕК, склалася ситуація, коли на тлі економічної і політичної кризи видобуток нафти знизився до мінімального рівня. Майже на місяць відставало від графіку постачання сировини нафти із основних експортних портів, а систематичні затримки відвантажень погрожували стабільності роботи державної венесуельської нафтової компанії PDVSA в обумовлені контрактами терміни. Дефіцит ресурсу настільки значний, що державна нафтова компанія Венесуели попередила своїх клієнтів про можливе оголошення форс-мажору і тимчасове призупинення виконання контрактів.

Зважаючи на фактичну міжнародну ізоляцію, Венесуела шукає союзників у Центральній Америці. Після поїздки до ряду країн цього регіону 29 червня 2019 року, міністр закордонних справ Венесуели Хорхе Арреаса підкреслив важливе значення співробітництва з державами Карибського басейну. Було запропоновано ряд проектів політичного, економічного та соціального значення. Він заявив про солідарність Венесуели з малими острівними країнами регіону. За його словами, зовнішня політика Венесуели буде направлена на зміцнення PETROCARIBE — угоди про співробітництво — з метою усунення асиметрії доступу до енергоносіїв через нову схему обміну між країнами Карибського басейну.

Безумовно, уряд Венесуели - хоча і стійкий - залишається розділеним на чіткі фракції. Але потужні політики країни можуть тимчасово не помітити своїх відмінностей перед загальною загрозою, включаючи більш агресивну адміністрацію в Білому домі. Тому додаткові санкції США та інші каральні заходи проти певних людей можуть насправді об'єднати правлячий клас Венесуели разом. З іншого боку, якби Вашингтон запровадив суворі санкції щодо компаній, які генерують значну частку грошових коштів уряду, це б змусило нервувати населення Венесуели в цілому, що представляє реальну загрозу для лідерів Каракасу. Наприклад, перспектива суттєвих санкцій щодо PDVSA може призвести до того, що Каракас почне відмовлятися від опозиції та погодитися на проведення регіональних виборів, сподіваючись переконати Вашингтон не дотримуватися цих заходів.

На сьогоднішній день політична влада у Венесуелі розподілена між сімома фракціями: вірні президенту Венесуели Ніколя Мадуро, прихильники чавізму, які були вірними Чавесу, але не повністю увійшли в уряд Мадуро, колишні та нинішні члени збройних сил; цивільні члени Об'єднаної соціалістичної партії Венесуели, фракція «4 лютого» у складі військових офіцерів, які супроводжували Чавеса в його спробах державного перевороту 1992 року, Фронт Франсиско де Міранда, і непідвладні чиновники.

Незважаючи на ці різні союзи, всі політичні фракції Венесуели, ймовірно, об'єднуються проти спільного ворога. Але їх згуртованість буде випробувана, якщо Сполучені Штати вживатимуть більш масштабні каральні заходи або якщо соціальні заворушення поширюватимуться у відповідь на зростаючу інфляцію чи дефолт. У разі

невиконання Каракасом своєї заборгованості, імпорту у Венесуелу різко впаде, що може спричинити широкі протести. Зусилля, спрямовані на стримування заворушень, можуть розширити тріщини в уряді, викликаючи критику Мадуро.

Ефективність цих санкцій, в свою чергу, буде залежати від того, чи будуть венесуельські лідери об'єднуватись, чи внутрішні проблеми, такі як невиконання боргів та заворушення, мають змову їх ще більше роз'єднати.

Крах Венесуели вже становить безпекові, фінансові та економічні ризики для Сполучених Штатів.

Президент Трамп раніше заявляв про можливість військового втручання, проте прояви жорсткої сили швидше за все матимуть негативний ефект на і без того складну ситуацію. Венесуельська криза та її мирне рішення є важливими для США через низку причин [8].

По-перше, США та їх найближчий регіональний союзник Колумбія вже помітили зародження кризи біженців з Венесуели. Громадяни Венесуели - найбільша група біженців в США. Понад 1 мільйон венесуельців переїхало до Колумбії, і це число стрімко зростає. Зрозуміло, що венесуельська криза мігрантів може суттєво вплинути на економічну та безпекову ситуацію у регіоні та США.

Багато венесуельських урядових чиновників беруть активну участь у міжнародній злочинності та використовують державні ресурси, включаючи військові активи чи нафтову компанію, що контролюється державою – PDVSA для підтримки незаконної діяльності, такої як відмивання грошей та контрабанда наркотиків. За останні три роки експорт кокаїну з Південної Америки різко зріс. Політична та економічна корупція Венесуели дозволяє діяти злочинним мережам.

По-друге, Росія, Іран та Китай збільшують присутність у Венесуелі, що звісно ж непокоїть США. У Венесуелі є такі природні ресурси як нафта, уран, і готовність брати участь у торгівлі зброєю та ядерній співпраці. У 2010 році колишній президент Уго Чавес підписав угоди з Росією про початок розробки ядерного реактора. Ініціатива ядерної загрози стверджує, що, хоча не існує доступних доказів, які б свідчили про те, що нинішня влада зацікавлена у придбанні зброї масового знищення, є певні проблеми.

По-третє, для Трампа проблемою залишається зв'язок Куба-Венесуела. Кубинський уряд залишається ідеологічним авторитарним режимом з присутністю по всій Венесуелі та в регіоні. Боліваріанський Альянс для народів нашої Америки (ALBA) був створений з нафтою Венесуели та великою дозою ідеології Куби, щоб закріпити регіональну політичну інтеграцію на основі бачення соціального добробуту та "антиімперіалізму".

Очевидно, що Д. Трамп не залишив Латинську Америку без уваги. Президент активно налагоджує старі зв'язки та шукає нових союзників. Давнє спрямування США на торгівлю, демократію та наркотики, все ще є актуальним, проте недостатнім. Варто переосмислити політику навколо чотирьох найважливіших областей – бідності та нерівності, громадської безпеки, міграції та енергетичної безпеки – які викликають безпосереднє занепокоєння урядів та громадян Латинської Америки. Вирішувати ці проблеми необхідно у координації з багатосторонніми установами, організаціями громадянського суспільства, урядами та місцевими лідерами. Зосередившись на сферах, що становлять взаємний інтерес, США та країни Латинської Америки можуть розвинути партнерство, що підтримує регіональні ініціативи та власний прогрес країн.

Венесуела потерпає від гуманітарної кризи, що спричинило масовий відтік її населення. Надзвичайний дефіцит їжі та медикаментів, гіперінфляція, бурхлива злочинність у кожному місті, тисячі дітей, які помирають від неправильного харчування, репресії, змусили 1,2 мільйона венесуельців покинути країну протягом

останніх двох років. Майже 90 відсотків населення Венесуели опустилося за межі бідності, а середній клас практично зник. Нафтова промисловість, яка становить 95% експорту Венесуели, перебуває у повному кризовому режимі. Мадуро знає про гуманітарну кризу, але він постійно відмовлявся від пропозицій гуманітарної допомоги від міжнародних організацій, сусідніх країн та католицької церкви, стверджуючи, що ці організації намагаються здійснити імперіалістичну інтервенцію. Венесуельський народ продовжує протестувати проти режиму і тікати з рідної країни.

Президенту Венесуели бракує підтримки переважної більшості громадян та міжнародної спільноти, окрім Куби та кількох країн Карибського басейну, які приймають велику кількість нафти. Остання лінія оборони Мадуро, військові, також може почати вагатись, чи варто продовжувати підтримувати режим, який штовхає країну у прірву. Двома основними чинниками, які впливатимуть на результат кризи, є ступінь внутрішньої нестабільності режиму та ступінь і види зовнішнього тиску чи допомоги, яку режим отримує від ключових міжнародних суб'єктів.

Майбутнє Венесуели далеко не безхмарне. Враховуючи те що країна фактично залишається розділеною, зараз важко сказати хто все-таки переможе – чинна влада чи опозиція. Термін президентства Мадуро спливає у січні 2020 року. Якщо до цього часу опозиція Гуайдо не змусить Мадуро піти, Національна асамблея (підконтрольний опозиції законодавчий орган, який не визнається урядом Мадуро та прагне змінювати керівництво щороку) може почати шукати новий спосіб досягти зміни режиму.

Зрив зусиль щодо витіснення Мадуро ускладнить сподівання опозиції відновити енергетичний сектор Венесуели. Хоча опозиція планує законодавчі реформи, які дадуть приватним інвесторам контроль над нафтовими блоками (крок, спрямований на те, щоб уникнути нестачі венесуельського капіталу для спільних підприємств), енергетичний сектор буде суттєво зменшений. Оскільки Мадуро досі перебуває при владі і не в змозі виплачувати зовнішній борг, кредиторам та позивачам доведеться ще кілька років шукати венесуельські енергетичні активи за кордоном. Це означає, що опозиція зіткнеться з ще жакливішою економічною картиною, навіть якщо їй вдасться врешті-решт усунути діючого президента.

1. Бойченко А. М. Американська експансія в країнах Латинської Америки як фактор становлення міжамериканської системи відносин. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2012. Вип. №3. С. 9-14. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/86838/02-Boichenko.pdf?sequence=1>.
2. Зазуляк З. М. Фактор США у регіоні Латинської Америки на сучасному етапі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2014. Вип. 120(1). С. 173-181. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2014_120%281%29_18
3. Сударев В. П. Взаимозависимость и конфликт интересов: США и Латинская Америка. Вторая половина XX в. – Москва: ИЛА РАН, 2000. 357 с.
4. Сударев В. П. Латинская Америка в новом геополитическом измерении *Латинская Америка*. 2011. №5. С. 4-17.
5. Before Venezuela, US has long involvement in Latin America The Associated Press. 2019. URL: <https://apnews.com/8c99384884df4e1293690c797682f0ad>.
6. Dominguez J. I. Bush Administration Policy, a view toward Latin America *ReVista*. 2005. –С. 3-5.
7. Keger P. How Venezuela fell from the richest country in South America into crisis. A&E Television Networks. 2019. URL: <https://www.history.com/news/venezuela-chavez-maduro-crisis>.

8. Rendon M. Why Venezuela Should Be a U.S. Foreign Policy Priority. CSIS. 2017. URL: <https://www.csis.org/analysis/why-venezuela-should-be-us-foreign-policy-priority>.
9. Salas M. Latin America, Obama and the Year Ahead. Miguel Tinker Salas Pomona College. 2010. C. 10. URL: <http://latinamericanperspectives.com/wp-content/uploads/2015/05/2010-Latin-America-Obama-and-the-Year-Ahead-Miguel-Tinker-Salas-Pomona-College.pdf>.
10. Sutton T. Trump pushes failed Latin America policy now reflected in Guatemala The Hill. 2019. URL: <https://thehill.com/opinion/international/460148-trump-pushes-failed-latin-america-policy-now-reflected-in-guatemala>.
11. Weisbrot M. Obama's Latin America Policy: Continuity Without Change. Mark Weisbrot. Latin American Perspectives. 2011. Vol. 38. №4. С. 63–71.

References

1. Boichenko A. M. (2012) Amerykanska ekspansiia v krainakh Latynskoi Ameryky yak faktor stanovlennia mizhamerykanskoi systemy vidnosyn. (American expansion in Latin America as a factor in the formation of the inter-American system of relations) «Nauka. Relihiia. Suspilstvo». Vyp. №3. S. 9-14. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/86838/02-Boichenko.pdf?sequence=1>. [in Ukrainian]
2. Zazuliak Z. M. (2014) Faktor SShA u rehioni Latynskoi Ameryky na suchasnomu etapi. Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn. (The US factor in the Latin American region at the present stage.) Vyp. 120(1). S. 173-181. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2014_120%281%29_18 [in Ukrainian]
13. Sudarev V. P. (2000) Vzaymozavysymost y konflykt ynteresov: SShA y Latynskaia Ameryka (Interdependence and Conflict of Interest: the United States and Latin America) Vtoraia polovyna XX v. Moskva: YLA RAN. 357 s. [in Russian]
14. Sudarev V. P. (2011) Latynskaia Ameryka v novom heopolytycheskom yzmerenyy. (Latin America in a new geopolitical dimension) Latynskaia Ameryky. №5. S. 4–17. [in Russian]
3. Before Venezuela, US has long involvement in Latin America. The Associated Press. 2019. URL: <https://apnews.com/8c99384884df4e1293690c797682f0ad>.
4. Dominguez J. I. Bush Administration Policy, a view toward Latin America. ReVista. 2005. C. 3–5.
5. Keger P. (2019) How Venezuela fell from the richest country in South America into crisis. A&E Television Networks. URL: <https://www.history.com/news/venezuela-chavez-maduro-crisis>.
6. Rendon M. (2017) Why Venezuela Should Be a U.S. Foreign Policy Priority CSIS. URL: <https://www.csis.org/analysis/why-venezuela-should-be-us-foreign-policy-priority>.
7. Salas M. (2010) Latin America, Obama and the Year Ahead [Електронний pecypc] / Miguel Tinker Salas // Pomona College. – 2010. – С. 10. – Режим доступу до pecыпcy: <http://latinamericanperspectives.com/wp-content/uploads/2015/05/2010-Latin-America-Obama-and-the-Year-Ahead-Miguel-Tinker-Salas-Pomona-College.pdf>.
8. Sutton T. (2019) Trump pushes failed Latin America policy now reflected in Guatemala. The Hill. URL: <https://thehill.com/opinion/international/460148-trump-pushes-failed-latin-america-policy-now-reflected-in-guatemala>.

9. Weisbrot M. (2011) Obama's Latin America Policy: Continuity Without Change. Latin American Perspectives. Vol. 38. №4. С. 63–71.

Muraviova Anastasiia. US geopolitical interests in Latin America: the crisis in Venezuela

The article is devoted to the essence and content of relations between the United States and Latin America.. The history of establishing relations and approaches to the embodiment of US interests in the region are analyzed. Particular attention is paid to the place of the Latin American region in the system of American national interests. The author focuses on the situation in Venezuela.

Key words: Latin America, USA, sanctions, Venezuela, crisis, resources, migration, security.